

SAKSFRAMLEGG

Utvalg

Eldrerådet

Utvalg for helse og omsorg

Møtedato

HØRINGSUTTALELSE BRUKERBETALING FOR PLEIE- OG OMSORGSTJENESTER

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

Vedlagte dokumenter:

1. Kap. 1 i høringsnotatet - sammendrag

Ikke vedlagte dokumenter:

1. Høringsnotat av 23.mars 2004 – finnes på www.sos.dep.no

Hjemmel for behandling:

Lierne kommunes delegasjonsreglement § 26.

Saksopplysninger:

Som saksopplysninger velger en å ta inn store deler av innledningen i høringsnotatet:

Brukerne av kommunens pleie- og omsorgstjenester betaler i dag for tjenestene de mottar etter to ulike regelverk, avhengig av om de mottar tjenester i eller utenfor institusjon. Personer som mottar tjenester i eget hjem (herunder omsorgsboliger) betaler for den enkelte tjeneste de mottar, mens personer i institusjon betaler en fast andel av sin inntekt for et helhetlig tilbud. Konsekvensen er blant annet at brukerne betaler ulikt for om lag de samme tjenestene avhengig av om kommunen tilbyr plass i institusjon eller personen bor i en leid eller eid bolig (herunder omsorgsbolig). Sosialdepartementet ønsker i dette notatet å se på alternativer til dagens ordning som kan medføre at brukerbetalingen blir mest mulig lik uavhengig av hvor tjenestene mottas. Dette er blant annet en oppfølging av NOU 1997:17 "Finansiering og brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester" og flere vedtak fra Stortinget i forbindelse med spørsmål om brukerbetaling.

En omlegging av brukerbetalingsordningene vil ha konsekvenser for mange beboere, deres pårørende og alle norske kommuner. Regjeringen la derfor i St.meld. nr. 45 (2002-2003) "Betre kvalitet i dei kommunale pleie- og omsorgstjenestene" til grunn at det var behov for å sende forslag til endring på høring før det ble lagt frem for Stortinget. Dette høringsnotatet skisserer mulige alternativer til dagens modell. Av hensyn til kompleksiteten i mange av problemstillingene, og ikke minst for å gi brukerorganisasjonene og kommunene mulighet til å komme med innspill før en endelig løsning velges, har Sosialdepartementet valgt å ikke foreslå en konkret modell. Departementet anser det som avgjørende å høre høringsinstansenes vurderinger før det konkluderes i et fremlegg for Stortinget, både kommunene og brukerorganisasjonene er her sentrale.

I følge avtalen om kvalitetsutvikling i pleie- og omsorgstjenesten mellom Kommunenes sentralforbund og Regjeringen er enklere finansiering og brukerbetalingsordninger et formulert mål.

HØRINGSUTTALELSE BRUKERBETALING FOR PLEIE- OG OMSORGSTJENETER

Handlingsplan for eldreomsorgen og Opptrappingsplan for psykisk helse har medført en betydelig utbygging av omsorgsboliger som supplement til og delvis erstatning for den tradisjonelle institusjonsomsorgen (syke- og aldershjem). Utviklingen skaper behov for å vurdere om lovgivningen er hensiktsmessig og Regjeringen har nedsatt et lovutvalg for å vurdere harmonisering av kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven. Utvalget skal avgi sin utredning sommeren 2004. Behovet for å se nærmere på reglene for brukerbetaling og på finansieringsordningene for pleie- og omsorgstjenestene kan også sees i denne sammenhengen.

Hovedansvaret for finansieringen av pleie- og omsorgstjenestene ligger i kommunene. Staten delfinansierer legetjenester, legemidler, hjelpemidler og bostøtte for brukere utenfor institusjon. Et større statlig finansieringsansvar for tjenester utenfor institusjon gir kommunen motiver til å prioritere de tjenestetilbud hvor staten finansierer enkelte deltjenester. Sosialdepartementet mener det er uheldig at den statlige delfinansieringen gir insentiver til hvordan kommunen organiserer tjenesten. Regelverket bør i større grad oppmuntre kommunene til å utforme tjenestetilbudet ut fra lokale behov og hva som er samfunnsøkonomisk mest effektivt.

I St.meld. nr. 45 (2002-2003) "Betre kvalitet i dei kommunale pleie- og omsorgstjenestene" sa Regjeringen at den i det videre arbeidet med brukerbetalingsordningene ville legge vekt på at ordningene må:

- gi brukerne større valgfrihet og medvirkning
- være enkel å forstå for brukerne og pårørende, og enkle å administrere for kommunene
- sikre at brukerne som tar imot de samme tjenestene ikke skal måtte betale svært ulikt beløp fordi de tar imot tjenester i ulike boformer
- legge til rette for utvikling og dimensjonering av tjenester ut fra behovet blant folk og hva som er samfunnsøkonomisk optimale løsninger

Høringsnotatet behandler ikke eventuelle endringer i brukerbetalingen for kortidsopphold i institusjon eller for de kommunale rusinstitusjonene.

Departementet ber om svar på følgende hovedspørsmål:

1. Bør dagens todelte system for brukerbetaling og finansiering i hovedtrekk videreføres, eller er det behov for større endringer?
2. Vil et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes være mer hensiktsmessig enn dagens todelte system for brukerbetaling i og utenfor institusjon?
3. Bør staten fastsette regler for nivået på brukerbetaling, og i tilfelle i hvilke grad, eller bør dette være opp til den enkelte kommune å avgjøre?
4. Bør kommunens helhetlige finansieringsansvar for tilbudet til beboere i institusjon utvides til å omfatte en større gruppe brukere av pleie- og omsorgstjenester, f.eks beboere i omsorgsboliger. Finnes det eventuelt en bedre avgrensning av kommunens finansieringsansvar?
5. Bør beboere i institusjon ha de samme rettigheter som brukere utenfor institusjon i forhold til hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning?

HØRINGSUTTALELSE BRUKERBETALING FOR PLEIE- OG OMSORGSTJENETER

Vurdering:

Den 3.juni ble det avholdt et høringsmøte i Steinkjer arrangert av fylkesmannen. Der var representanter for 14 av kommunene i fylket til stede og representanter for noen brukerorganisasjoner. Tom Rådal fra Sosialdepartementet orienterte om høringsnotatet. Deler av møtet ble brukt til gruppearbeid der de 5 spørsmålsstillingene ble diskutert. Det kom ingen entydig konklusjon ut av diskusjonene.

Rådmannens vurdering av de enkelte spørsmålene:

1. *Bør dagens todelte system for brukerbetaling og finansiering i hovedtrekk videreføres, eller er det behov for større endringer?*

Med dagens situasjon hvor vi for det meste har minstepensjonister, tror en ikke det er så stor forskjell i hva de sitter igjen med når de faste utgiftene er betalt. I framtida når vi får ”rikere” pensjonister vil det kanskje bli mer urettferdig hvis de som er i institusjon skal betale 75% av grunnpensjon og 85% av tilleggspensjon. Sosialdepartementet hevder at dagens betalingsordning for institusjonsopphold er arbeidskrevende, men det mener ikke vi. Den er enkel å administrere og vi ser for oss at det blir mer arbeid hvis vi skal kreve inn for husleie, mat, medisiner og pleie etter forbruk. Hva skal kommunene bruke tiden på, pleie eller administrasjon? Evt. nye ordninger må bli enklere å administrere slik at en allerede presset sektor ikke må ta fra pleietid til å administrere ordningene. Dagens sykeheimspasienter er så gamle og syke at de har vansker med å administrere egen økonomi. Det ser vi også som en enda større utfordring hvis de skal over på en ny betalingsordning. Det er i dag vanskelig å skaffe hjelpeverger til de som må ha det, og jeg ser ikke at det blir noe enklere.

I dag er hjemmesykepleie gratis, men det betales for pleie i institusjon. Hvis ikke inntektstapet skal bli for stort ved en evt. omgjøring må staten gjøre noe med betalingen for pleie.

Konklusjon: Det blir nok en mer rettferdig ordning for brukerne hvis de to betalingsordningene blir bedre samordnet, og det kan være behov for en endring i forhold til dagens system.

2. *Vil et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes være mer hensiktsmessig enn dagens todelte system for brukerbetaling i og utenfor institusjon?*

Mye av argumentasjonen som ble brukt i forrige spørsmål kan også brukes her. Hvis vi mener at det er behov for endring av dagens system, vil det være mer hensiktsmessig med et system der betaling knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes, uansett boform. Det må da gis mulighet til å ta egenandel for pleie. I tillegg må det tenkes på behovet for fleksibilitet i en sykeheim når det gjelder bruk av sykeheimsrom. Erfaringer fra en kommune i Sverige, hvor pasientene har husleieavtale for 1 spesifikt rom i sykeheim, viser at det kan oppstå problemer når pasientens behov endrer seg. For eksempel pga større pleiebehov, mer hjelpemidler, senilitet, ”konflikter” med medpasienter eller at rommet beliggenhet i institusjonen gir for dårlig trygghet/pleie i forhold til pasientens behov. Her bør det derfor tenkes på at en ny ordning må kunne gi mulighet for bytting av rom, for eksempel kan avtale kun gjelde lovnad på enkeltrom, ikke et spesifikt rom.

3. *Bør staten fastsette regler for nivået på brukerbetaling, og i tilfelle i hvilke grad, eller bør dette være opp til den enkelte kommune å avgjøre?*

Ja, det bør være et system som sikrer rett tilbud til en overkommelig pris. Det bør være en målsetting at det ikke er systemet som bestemmer hvilke tilbud som gis fra kommunen. Den enkelte bruker må ha

HØRINGSUTTALELSE BRUKERBETALING FOR PLEIE- OG OMSORGSTJENETER

et minimum av penger igjen når faste utgifter er betalt. Det vil fremdeles være nødvendig å skjerme de med lavest inntekt. Men ellers bør kommunene kunne fastsette nivået på brukerbetaling når visse rammer er gitt sentralt.

4. Bør kommunens helhetlige finansieringsansvar for tilbudet til beboere i institusjon utvides til å omfatte en større gruppe brukere av pleie- og omsorgstjenester, f.eks beboere i omsorgsboliger. Finnes det eventuelt en bedre avgrensning av kommunens finansieringsansvar?

Her spørres det om kommunene skal ha finansieringsansvaret for bostøtte, hjelpemidler, legetjeneste og legemidler til alle som bor i omsorgsbolig og institusjon. Det vil si å gi kommunene et større økonomisk ansvar enn de har i dag. En er da redd at vi ikke får tilført midler fra staten til å dekke opp det økte ansvaret. Erfaringsvis kommer kommunene dårlig ut ved slike reformer. Ved en eventuell ny ordning må det også avklares hva som er omsorgsbolig. Det finnes ulike varianter i kommunene. Konklusjon: Det er ikke ønskelig med et mer helhetlig finansieringsansvar.

5. Bør beboere i institusjon ha de samme rettigheter som brukere utenfor institusjon i forhold til hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning?

Med bakgrunn i det som er sagt ovenfor så er det ja på dette spørsmålet. Ønsker vi at beboerne i institusjon skal behandles på lik linje med resten av innbyggerne, bør det også komme inn under ordningene nevnt i spørsmål 5. Her må det sikres at Husbankens regler for bostøtte også inkluderer sykeheimsrom som ikke har omsorgsboligstandard. Nye ordninger for beboere i institusjon må bli enkle å administrere.

Det anbefales at Lierne kommune gir følgende uttalelse til sosialdepartementets spørsmål:

Spørsmål 1:

For å få et rettferdig system for framtidens brukere er det behov for en endring i dagens system med brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester.

Spørsmål 2:

Et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes vil være mest hensiktsmessig. Det er da viktig at det åpnes for å ta egenandeler for pleie. Viktig å ikke knytte evt. husleieavtale i institusjon til spesifikke rom (se vurdering).

Spørsmål 3:

Det bør være et system som skjermer de med lavest inntekt ellers kan kommunene stå fritt til å avgjøre nivået for brukerbetaling.

Spørsmål 4:

Det er ikke ønskelig at kommunene får et mer helhetlig finansieringsansvar for tilbudet til beboere i omsorgsboliger m.v.

Spørsmål 5:

Beboere i institusjon må på lik linje med andre komme inn under ordningene med hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning. Viktig å sikre at Husbankens regler for bostøtte inkluderer også sykeheimsrom som ikke oppfyller dagens omsorgsboligstandard.

Det er også viktig at kommunene ikke kommer ut av omleggingen med en enda trangere økonomi eller tidkrevende ordninger som medfører mindre tid til pleie og omsorg for brukeren.

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredning

... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

HØRINGSUTTALELSE BRUKERBETALING FOR PLEIE- OG OMSORGSTJENETER

Rådmannens forslag til vedtak:

Lierne kommune gir følgende høringsuttalelse til sosialdepartementets spørsmål angående brukerbetaling for pleie og omsorgstjenester:

Spørsmål 1:

For å få et rettferdig system for framtidens brukere er det behov for en endring i dagens system med brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester.

Spørsmål 2:

Et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes vil være mest hensiktsmessig. Det er da viktig at det åpnes for å ta egenandeler for pleie. Viktig å ikke knytte evt. husleieavtale i institusjon til spesifikke rom (se vurdering).

Spørsmål 3:

Det bør være et system som skjermer de med lavest inntekt ellers kan kommunene stå fritt til å avgjøre nivået for brukerbetaling.

Spørsmål 4:

Det er ikke ønskelig at kommunene får et mer helhetlig finansieringsansvar for tilbudet til beboere i omsorgsboliger m.v.

Spørsmål 5:

Beboere i institusjon må på lik linje med andre komme inn under ordningene med hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning. Viktig å sikre at Husbankens regler for bostøtte inkluderer også sykeheimsrom som ikke oppfyller dagens omsorgsboligstandard.

Det er også viktig at kommunene ikke kommer ut av omleggingen med en enda trangere økonomi eller tidkrevende ordninger som medfører mindre tid til pleie og omsorg for brukeren.

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredning.

::: Sett inn innstillingen over denne ↑

Lierne kommune

Omsorgsetaten

Det kongelige sosialdepartementet

Vår ref:
04/00625-004-CABE

L.nr.
002451/04

Arkiv:
G73 &13

Deres ref:

Dato:
18.06.2004

MELDING OM POLITISK VEDTAK – HØRINGSUTTALELSE FOR PLEIE- OG OMSORGSTJENESTER

Utvalg for helse og omsorg har i møte den 16.06.2004 behandlet sak 0011/04 og fattet slikt vedtak:

Utvalg for helse og omsorgs vedtak:

Lierne kommune gir følgende høringsuttalelse til sosialdepartementets spørsmål angående brukerbetaling for pleie og omsorgstjenester:

Spørsmål 1:

For å få et rettferdig system for framtidens brukere er det behov for en endring i dagens system med brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester.

Spørsmål 2:

Et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes vil være mest hensiktsmessig. Det er da viktig at det åpnes for å ta egenandeler for pleie. Viktig å ikke knytte evt. husleieavtale i institusjon til spesifikke rom (se vurdering).

Spørsmål 3:

Det bør være et system som skjermer de med lavest inntekt ellers kan kommunene stå fritt til å avgjøre nivået for brukerbetaling.

Spørsmål 4:

Det er ikke ønskelig at kommunene får et mer helhetlig finansieringsansvar for tilbudet til beboere i omsorgsboliger m.v.

Spørsmål 5:

Beboere i institusjon må på lik linje med andre komme inn under ordningene med hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning. Viktig å sikre at Husbankens regler for bostøtte inkluderer også sykeheimsrom som ikke oppfyller dagens omsorgsboligstandard.

Det er også viktig at kommunene ikke kommer ut av omleggingen med en enda trangere økonomi eller tidkrevende ordninger som medfører mindre tid til pleie og omsorg for brukeren.

Postadresse:

Postboks 40

7882 Nordli

E-post: postmottak@lierne.kommune.no

www.lierne.kommune.no

Sentralbord:

Telefaks:

Saksbehandler tlf:

74 34 34 00

74 34 34 10

74 34 34 53

Bankgiro:

Postgiro for skatt:

Org. nr:

4448.10.01894

7855.05.17387

972 417 963

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredning.

Dette til Deres orientering.

Med hilsen

Carina Bergli
Omsorgssjef

Vedlegg: Saksutredning sak 0013/04, utvalg for helse og omsorg

Kopi: Enhetsleder Institusjon, Enhetsleder åpen omsorg, Enhetsleder
habilitering/rehabilitering

Klageinstans**Lierne kommune**

Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

(Forvaltningsloven § 27 tredje ledd)

Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageretten gjelder
Det kongelige sosialdepartementet	21.06.2004	Vedtak fattet av Utvalg for helse og omsorg Sak nr: 0011/04 MELDING OM POLITISK VEDTAK - HØRINGSUTTALELSE... OG OMSORGSTJENETER

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan De klage til	De kan klage til klageinstansen, men klagen skal først sendes til avsender av denne meldingen. Hvis ikke dette organet endrer sitt vedtak som følge av klagen, vil den bli sendt videre til klageinstansen for avgjørelse.
Frist til å klage	Klagefristen er <i>3 uker</i> fra den dag dette brevet kom fram. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristen løper ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bes De oppgi når denne meldingen kom fram. Dersom klagen blir sendt for sent, er det adgang til å se bort fra den. Om De har særlig grunn til det, kan De likevel søke om å få forlenget klagefristen. De bør da i tilfelle nevne grunnen til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De ikke allerede har fått begrunnelse for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må settes fram i løpet av klagefristen. Klagefristen blir i så fall avbrutt, og ny frist begynner å løpe fra det tidspunkt De mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	Klagen skal nevne det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. De bør også nevne Deres begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må undertegnes.
Utsetting av vedtak	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De har imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort.
Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken. De må i tilfelle vende Dem til det forvaltningsorgan som har sendt denne meldingen. Der kan De også få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om framgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokatbistand etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid normalt visse inntekts- og formuegrenser. Fylkesmannens kontor eller vedkommende advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, f.eks. til advokatbistand. Men normalt er det et vilkår at det organ som har truffet det første vedtaket, har gjort en feil slik at det blir endret. Klageinstansen vil om nødvendig orientere Dem om retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.
Klage til Sivilombudsmannen	Stortingetsombudsmann for forvaltning (Sivilombudsmannen) har ikke adgang til å behandle saker som er avgjort av Kongen i statsråd. Dersom De får Deres klage avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De derfor ikke senere bringe saken inn for Sivilombudsmannen.